

2. Stan współpracy euroregionalnej w Polsce

2.1. *Rozwój sieci euroregionów na granicach Polski*

W Polsce wzrost zainteresowania współpracą transgraniczną obserwuje się od początku lat 90-tych. Proces euroregionalizacji zapoczątkował Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, utworzony 21 grudnia 1991 r. W okresie ostatnich kilkunastu lat na granicach Polski powstało 16 euroregionów (por. mapa 3), w tym:

- 4 na granicy zachodniej: polsko-niemieckie euroregiony Pomerania, Pro Europa Viadrina, Sprewa-Nysa-Bóbr oraz położony na styku pogranicza zachodniego i południowego polsko-czesko-niemiecki Euroregion Nysa,
- 7 na granicy południowej: polsko-czeskie euroregiony Glacensis, Pradziad, Śląsk Cieszyński i Silesia, polsko-czesko-słowacki Euroregion Beskidy, polsko-słowacki Euroregion Tatry oraz położony na styku pogranicza wschodniego i południowego polsko-słowacko-ukraińsko-rumuńsko-węgierski Euroregion Karpacki,
- 3 na granicy wschodniej: polsko-ukraińsko-białoruski Euroregion Bug, polsko-białoruski Euroregion Puszcza Białowieska i położony częściowo także na pograniczu północnym polsko-białorusko-litewski Euroregion Niemen,
- 2 na granicy północnej: Euroregion Bałtyk integrujący w ramach współpracy transgranicznej jednostki terytorialne pięciu krajów: Polski, Danii, Litwy, Rosji i Szwecji (strona łotewska wystąpiła z euroregionu) oraz polsko-rosyjski Euroregion Łyna-Ława.

Na graniczących z Polską obszarach Litwy i Rosji (obwód kaliningradzki) samorządy kilku litewskich i rosyjskich jednostek terytorialnych podpisały 24 kwietnia 2003 r. porozumienie o współpracy transgranicznej o nazwie Euroregion Szeszupa. Chęć przystąpienia do porozumienia zadeklarowały dwie gminy polskie z województwa warmińsko-mazurskiego (Gołdap i Kowale Oleckie) oraz jedna gmina szwedzka. Rada Miejska gminy Gołdap podjęła w tej sprawie stosowną uchwałę i zwróciła się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych o wydanie opinii. Procedury formalno-prawne nie zostały jeszcze zakończone.

Wśród euroregionów funkcjonujących obecnie na granicach Polski 8 prowadzi współpracę dwustronną (2 euroregiony polsko-niemieckie, 4 euroregiony polsko-czeskie, 1 euroregion polsko-białoruski oraz 1 euroregion polsko-słowacki), a w 5 euroregionach współpraca ma charakter trójstronny: polsko-niemiecko-szwedzka, polsko-czesko-niemiecka, polsko-czesko-słowacka, polsko-białorusko-ukraińska, polsko-białorusko-litewska. W ramach euroregionów Karpackiego i Bałtyk współpracuje 5 krajów. Wykaz wszystkich euroregionów uporządkowany według daty ich powstania przedstawia tabl. 2.1. (por. mapa 3). Za datę powstania euroregionu przyjęto dzień podpisania porozumienia lub umowy o jego utworzeniu.

TABL. 2.1. CHRONOLOGIA TWORZENIA EUROREGIONÓW

EUROREGIONY	Data utworzenia		
Neisse-Nisa-Nysa	21	grudnia	1991
Karpacki	14	lutego	1993
Sprewa-Nysa-Bóbr	21	września	1993
Pro Europa Viadrina	21	grudnia	1993
Tatry	26	sierpnia	1994
Bug	29	września	1995
Pomerania	15	grudnia	1995
Glacensis	5	grudnia	1996
Niemen	6	czerwca	1997
Pradziad	2	lipca	1997
Bałtyk	22	lutego	1998
Śląsk Cieszyński	22	kwietnia	1998
Silesia	20	września	1998
Beskidy	9	czerwca	2000
Puszcza Białowieska	25	maja	2002
Łyna-Ława	4	września	2003

2.2. Cele i zadania euroregionów

Podstawy prawno-instytucjonalne prowadzenia współpracy transgranicznej, a także funkcjonowania euroregionów na granicach Polski tworzą porozumienia dwustronne zawarte pomiędzy naszym krajem i krajami sąsiedzkimi. Polska zawarła takie porozumienia ze wszystkimi państwami sąsiadującymi. Uwzględniają one podstawowe cele i zasady prowadzenia różnych form współpracy ponadgranicznej, przewidziane w wielostronnych umowach międzynarodowych (konwencjach, kartach – por. podrozdział 1.1).

Przy ustalaniu celów współpracy w poszczególnych euroregionach nawiązano do umów i porozumień o współpracy transgranicznej i międzyregionalnej zawartych przez rząd Polski z krajami sąsiadującymi, a także do Europejskiej Karty Regionów Granicznych i Transgranicznych oraz Europejskiej Konwencji o Współpracy między Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi. Uwzględniono również specyficzne warunki występujące na pograniczu, regionalne i lokalne potrzeby oraz możliwości realizacyjne. **Podstawowym celem współpracy w euroregionie jest rozwój społeczno-gospodarczy, stała poprawa warunków życia mieszkańców oraz ułatwianie wzajemnych kontaktów pomiędzy społecznościami wspólnoty.** Zadania są ściśle powiązane z celami.

Cele i sposoby ich realizacji (zadania) określone są w umowach o utworzeniu i statutach euroregionów. Są one przedstawione w odrębnych rozdziałach o bardzo zbliżonych nazwach („Cele i płaszczyzny współpracy”, „Cele wspólnoty i formy współpracy”, „Cele i zadania”, „Cele i formy współpracy”, „Formy współpracy”, „Cele”).

Sposoby formułowania celów i zadań niezbędnych do realizacji w poszczególnych euroregionach przedstawia tablica 2.2.

TABL. 2.2. CELE I ZADANIA EUROREGIONÓW

EUROREGIONY	Cele i zadania
Pomerania	podejmowanie wspólnych działań dla równomiernego i zrównoważonego rozwoju regionu oraz zbliżenia jego mieszkańców i instytucji na obszarach euroregionu; cele te można osiągnąć w szczególności poprzez: podnoszenie poziomu życia obywateli mieszkających w regionie; popieranie idei jedności europejskiej; współpracę i wymianę grup społecznych, naukowych, zawodowych, kulturalnych oraz młodzieżowych; budowanie oraz dostosowanie infrastruktury do potrzeb ruchu granicznego i regionalnego; rozwój współpracy gospodarczej; wymianę know-how oraz transfer technologii; stworzenie kompleksowego systemu informacyjnego w celu wymiany danych w euroregionie; wspieranie przy rozwiązywaniu problemów związanych z przekraczaniem granicy; współpracę w zakresie likwidacji pożarów i skutków klęsk żywiołowych;
Pro Europa Viadrina	zapewnienie dobrosąsiedzkich stosunków między Polakami i Niemcami; utrwalanie regionalnej tożsamości Polaków i Niemców mieszkających w rejonie przygranicznym przez stworzenie wspólnej perspektywy na przyszłość; podnoszenie dobrobytu mieszkańców regionu przygranicznego poprzez stworzenie przyszłego transgranicznego polsko-niemieckiego regionu gospodarczego; promowanie idei jedności europejskiej i porozumienia międzynarodowego; ustalanie wspólnych przedsięwzięć oraz pozyskiwanie środków potrzebnych do ich realizacji;
Sprewa-Nysa-Bóbr	działalność na rzecz pomyślności obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, ich sanacji ekologicznej, rozkwitu gospodarczego i kulturalnego oraz stałej poprawy warunków życia ich mieszkańców w tym zniwelowanie istniejących różnic sytuacji ekonomicznej; współdziałanie z niemieckimi podmiotami działalności komunalnej i wspólnotami komunalnymi w ramach euroregionu; harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju terenów objętych działalnością euroregionu; działanie na rzecz przyspieszonego rozwoju i wzajemnego dostosowania systemów infrastruktury technicznej i społeczno-usługowej o zasięgu oddziaływania ponadgranicznego; dążenie do zwiększania potencjału ekonomicznego euroregionu przy zachowaniu zasad i rygorów ekologicznych; tworzenie korzystnych warunków dla ponadgranicznej współpracy różnych podmiotów w dziedzinie kultury, nauki, oświaty, turystyki i rekreacji, zdrowia, opieki społecznej; współdziałanie w zapobieganiu oraz zwalczaniu katastrof i klęsk żywiołowych; integracja ludności całego regionu poprzez tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami sąsiadujących ze sobą krajów; stałe informowanie opinii publicznej po obu stronach o celach, zasadach, programach i konkretnych przedsięwzięciach w zakresie współpracy transgranicznej;
Neisse-Nisa-Nysa	poprawa transgranicznej wymiany informacji, wypracowywanie i promowanie priorytetów rozwojowych dla obszaru euroregionu; utworzenie wspólnego, zintegrowanego regionu urlopowego; wykorzystanie funduszy z programów pomocowych na obszarze euroregionu; wspieranie interesów gmin, powiatów i innych podmiotów, zgodnych z euroregionalnymi celami rozwojowymi; utworzenie wspólnego podmiotu prawnego;

TABL. 2.2. CELE I ZADANIA EUROREGIONÓW (cd.)

EUROREGIONY	Cele i zadania
Glacensis	wspieranie działań w zakresie: procesu integracji europejskiej; współpracy w planowaniu przestrzennym; ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego; współpracy w sferze gospodarczej i handlowej; budowy i wzajemnej adaptacji infrastruktury technicznej; współpracy przy likwidowaniu pożarów i kataklizmów; współpracy w rozwoju turystyki przygranicznej; współpracy z organami rządowymi przy budowie nowych przejść granicznych; wymiany kulturalnej i troski o wspólne dziedzictwo kultury; współpracy w sferze humanitarnej, socjalnej wraz z zapewnieniem bezpieczeństwa dla obywateli; współpracy górskich służb ratowniczych; współpracy w dziedzinie szkolnictwa, młodzieży i wychowania fizycznego;
Pradziad	wspieranie współpracy na terenach przygranicznych przede wszystkim w dziedzinach: planowania przestrzennego, środowiska naturalnego; podnoszenia na wyższy poziom gospodarki i wzrostu poziomu życia; budowy i przysposabiania struktur transgranicznych; współpracy przy likwidacji pożarów i katastrof; współpracy w rozwoju turystyki i przejść granicznych dla ruchu osobowego i towarowego; wymiany kulturalnej i dbania o wspólne dziedzictwo kulturowe; polepszania możliwości kontaktów międzyludzkich; współpracy w zakresie pomocy społecznej i humanitaryzmu;
Silesia	podejmowanie wspólnych działań gwarantujących równomierny i zrównoważony rozwój regionu oraz zbliżenie jego mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy poprzez: podnoszenie poziomu życia obywateli mieszkających w euroregionie, wspieranie inwestycji i programów gospodarczych; szkolenia zawodowe i programy zmierzające do likwidacji bezrobocia; popieranie idei jedności europejskiej; współpracę i wymianę grup społecznych, naukowych, zawodowych, kulturalnych, środowisk młodzieżowych, w celu wzajemnego poznania społeczności zamieszkujących regiony graniczne; utrzymanie oraz poprawienie stanu środowiska naturalnego; poprawę gospodarki rolnej i leśnej; wzajemną pomoc na wypadek katastrof i klęsk żywiołowych; rozwój współpracy gospodarczej; rozwój skoordynowanego transgranicznego planowania przestrzennego; budowę oraz dostosowanie infrastruktury dla potrzeb ruchu granicznego i regionalnego; budowę kompleksowego systemu informacji w celu wymiany danych w euroregionie; działalność wydawniczą;
Śląsk Cieszyński	wspieranie działań w następujących dziedzinach: wymiana doświadczeń i informacji dotyczących rozwoju regionu; rozwiązywanie wspólnych problemów w dziedzinie transportu, komunikacji i łączności oraz bezpieczeństwa obywateli; rozwój turystyki, ruchu podróży łącznie z dalszym usprawnieniem ruchu granicznego; akcje wspierające rozwój kultury, oświaty i sportu, wymiana informacji dotyczących tych działań; współpraca między szkołami i młodzieżą na terenie euroregionu; rozwiązywanie wspólnych problemów dotyczących ekologii i środowiska naturalnego;

TABL. 2.2. CELE I ZADANIA EUROREGIONÓW (cd.)

EUROREGIONY	Cele i zadania
Beskidy	rozwój procesów integrujących społeczność Euroregionu Beskidy i budujących demokrację lokalną; rozwój gospodarczy aktywizowany szczególnie przez budowanie transgranicznych powiązań kooperacyjnych; dbanie o bogactwo zasobów przyrody i ochrona środowiska; optymalny rozwój potencjału ludzkiego i podniesienie jakości życia mieszkańców euroregionu;
Tatry	wspólna działalność transgraniczna ukierunkowana na równomierny i zrównoważony rozwój regionu oraz zbliżenie mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy w nawiązaniu do historycznych doświadczeń;
Karpacki	organizowanie i koordynowanie działań na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy członkami w dziedzinie gospodarki, ekologii, kultury, nauki i edukacji, pomaganie i wspieranie konkretnych projektów i planów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, rozwijanie i ułatwianie kontaktów pomiędzy mieszkańcami obszaru działania związku, w tym kontaktów pomiędzy ekspertami różnych dziedzin, rozwijanie dobrosąsiedzkich stosunków pomiędzy nimi, identyfikowanie potencjalnych obszarów wielostronnej współpracy pomiędzy członkami, pośredniczenie i ułatwianie współpracy członków z organizacjami, agencjami i instytucjami;
Bug	rozwój współpracy obszarów przygranicznych w następujących dziedzinach: zagospodarowania przestrzennego, komunikacji, transportu i łączności; oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu i turystyki; ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego; likwidacji zagrożeń i klęsk żywiołowych; rozwijania kontaktów między mieszkańcami obszarów przygranicznych oraz współpracy instytucjonalnej, a także współpracy podmiotów gospodarczych;
Puszcza Białowieska	podejmowanie działań zmierzających do: ochrony środowiska naturalnego i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych w ramach euroregionu; transgranicznej ekologicznej i kulturalnej turystyki na terytorium euroregionu; społeczno-gospodarczej, kulturalnej i naukowo-oświatowej współpracy na przygranicznych terytoriach stron; zbliżenia narodów obu państw przy zachowaniu korzystnego środowiska dla życia przyszłych pokoleń; zachowania w Europie unikalnego kompleksu przyrodniczego Puszczy Białowieskiej w znaczącej mierze wpływającego na klimat kontynentu;
Niemen	rozwój współpracy obszarów przygranicznych w następujących dziedzinach: wszechstronnego rozwoju ekonomicznego; zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury publicznej, oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu i turystyki; ochrony środowiska; likwidacji zagrożeń i klęsk żywiołowych; rozwijania kontaktów między mieszkańcami obszarów przygranicznych oraz współpracy instytucjonalnej, a także współpracy podmiotów gospodarczych;

TABL. 2.2. CELE I ZADANIA EUROREGIONÓW (dok.)

EUROREGIONY	Cele i zadania
Łyna-Ława	zacieśnienie więzi pomiędzy członkami stowarzyszenia; utrzymanie i rozwijanie dobrosąsiedzkiej współpracy; wspieranie i podejmowanie działań mających na celu rozwój gospodarczy samorządów; podnoszenie na wyższy poziom gospodarki i dążenie do wyrównania standardu życiowego członków stowarzyszenia; wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałania bezrobociu; rozwiązywanie wspólnych problemów ekologicznych i ochrony środowiska naturalnego; zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi i środowiska; wspieranie zadań na rzecz ochrony zdrowia; współpraca w dziedzinach: transportu, komunikacji, łączności i bezpieczeństwa publicznego, kultury, oświaty i sportu; rozwój turystyki; usprawnienie ruchu granicznego; wspieranie wszelkich działań mających na celu podnoszenie poziomu życia mieszkańców;
Bałtyk	poprawa warunków życia ludzi zamieszkujących obszar euroregionu; ułatwianie wzajemnych kontaktów; zbliżenie lokalnych społeczności; przełamywanie historycznych uprzedzeń; programowanie prac zmierzających do zapewnienia zrównoważonego rozwoju każdej ze stron; wspieranie działań zmierzających do współpracy między regionalnymi i lokalnymi władzami.

Ź r ó d ł o: statuty i porozumienia euroregionów.

2.3. Bariery współpracy

Z dotychczasowych doświadczeń euroregionów na granicach Polski wynika, że w zbiorze najczęściej występujących barier współpracy transgranicznej można wyróżnić następujące ograniczenia:

- ☐ skomplikowane procedury realizacji i rozliczania projektów, zbyt wiele instytucji pośredniczących (8 euroregionów wskazało tę barierę),
- ☐ obowiązek wizowy na granicy (5),
- ☐ trudność w znalezieniu partnera zagranicznego; mniejsza liczba podmiotów uczestniczących we współpracy, mniejsze ich zainteresowanie (4),
- ☐ bariera językowa (3),
- ☐ zmiana zasad funkcjonowania programu w trakcie realizacji projektów (3),
- ☐ brak możliwości uzyskania zaliczki na realizację projektu w programie INTERREG III A (3),
- ☐ długi okres oczekiwania na zwrot poniesionych kosztów realizacji projektów (3),
- ☐ niedostateczne ilości środków na wspieranie współpracy (3),
- ☐ asymetrie potencjałów gospodarczych i finansowych uczestników współpracy (3).

TABL. 2.3. BARIERY ROZWOJU WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

Lp.	ZAGADNIENIA	Pome- rania	Pro Europa Viadri- na	Spre- wa- Nysa- Bóbr	Neisse- Nisa- Nysa	Gla- censis
1	Trudność w znalezieniu partnera zagranicznego (mniejsza liczba podmiotów uczestniczących we współpracy, mniejsze zainteresowanie)					
2	Bariera językowa					
3	Niedostateczna ilość środków na wspieranie współpracy					
4	Asymetria potencjałów gospodarczych i finansowych uczestników współpracy					
5	Dysproporcje w dostępie do programów i funduszy Unii Europejskiej					
6	Skomplikowane procedury realizacji i rozliczania projektów, zbyt wiele instytucji pośredniczących					
7	Brak możliwości uzyskania zaliczki na realizację projektu (INTERREG III A)					
8	Długi okres oczekiwania na zwrot poniesionych kosztów realizacji projektów					
9	Zmiana zasad funkcjonowania programu w trakcie realizacji projektów					
10	Nieterminowa realizacja zadań przez instytucje wdrażające programy (brak procedur)					
11	Niejednolite procedury rozliczania projektów w poszczególnych częściach krajowych					
12	Różnice w rozwiązaniach prawnych w poszczególnych częściach krajowych					
13	Zanik transgranicznych połączeń komunikacyjnych (PKP, PKS)					
14	Przedłużające się procedury otwierania przejść granicznych					
15	Brak możliwości zarządzania projektami przez zagraniczne sekretariaty euroregionu					
16	Obowiązek wizowy na granicy					
17	Uciążliwe odprawy celne i paszportowe (kolejki)					
18	Brak możliwości pokrywania honorariów artystów ze środków programów unijnych					
19	Brak przejścia autokarowego					
20	Słabe zainteresowanie środowisk gospodarczych					
21	Różnice w zakresach kompetencji organów państwowych i samorządowych					
22	Słaba infrastruktura drogowa i turystyczna, zwłaszcza po stronie polskiej					

Ź r ó d ł o: polskie sekretariaty euroregionów.

[illegible]

2.4. Wybrane dane porównawcze

TABL. 2.4. WYBRANE DANE O EUROREGIONACH W 2006 R.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Członkowie	Powierzchnia w km ²	Ludność	Ludność w miastach w % ogółu ludności
	Pomerania				
	w tym strony:				
1	polska	107	20616	1610239	70,1
2	niemiecka	11	15424	1028296	.
	Pro Europa Viadrina				
3	strony: polska	28	5738	374789	65,8
4	niemiecka	3	4519	443777	.
	Spree-Nysa-Bóbr				
5	strony: polska	59	8959	683246	61,8
6	niemiecka	7	1812	238854	.
	Neisse-Nisa-Nysa				
7	strony: polska	53	5595	584906	63,4
8	niemiecka	6	4497	630899	.
9	czeska	144	2713	445016	86,3
	Głacensis				
10	strony: polska	36	3308	511996	74,4
11	czeska	97	1792	284343	87,3
	Pradziad				
12	strony: polska	32	4186	628238	65,1
13	czeska	74	1878	131583	68,0
	Silesia				
14	strony: polska	19	1453	288163	60,1
15	czeska	56	1116	224919	73,8
	Śląsk Cieszyński				
16	strony: polska	16	967	305129	57,4
17	czeska	43	763	351606	81,5
	Beskidy				
	w tym strony:				
18	polska	31	2475	603703	48,3
19	czeska	63	972	164936	51,6
	Tatry				
20	strony: polska	25	3835	473160	28,1
21	słowacka ^a	112	2511	344263	75,7
	Karpacki				
	w tym strony:				
22	polska	1	17846	2097564	40,5
23	ukraińska	4	56654	6103883	48,8
	Bug				
24	strony: polska	1	25122	2172766	46,6
25	ukraińska	3	23008	1241,3 ^b	.
26	białoruska	1	32792	1439,5 ^b	63,8
	Puszcza Białowieska				
27	w tym strona polska	12	2215	58495	39,9
	Niemen				
28	w tym strona polska	43	10774	905176	73,3
	Łyna-Ława				
29	w tym strona polska	8	10283	447577	47,2
	Bałtyk				
	w tym strony:				
30	polska	2	42487	3630478	64,3
31	rosyjska	1	15125	937353	76,8

a Dane za rok 2005. b W tys.

Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji na 1000 ludności	Małżeństwa na 1000 ludności	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku 15-64 lata	Miejsca noclegowe na 100 ludności	Lp.
6,8	-0,7	5,7	11,2	6,5	1
3,9	-5,4	6,0	14,8	11,1	2
1,3	-1,3	5,8	8,8	2,0	3
-3,3	-3,1	4,9	12,5	3,2	4
1,2	-1,7	5,9	10,3	1,9	5
-4,1	-9,9	3,6	13,3	2,4	6
-1,6	-3,3	5,5	10,2	4,0	7
-4,3	-6,2	4,0	14,4	2,3	8
0,7	3,0	5,5	6,3	8,4	9
-3,3	-3,5	5,4	13,5	1,6	10
0,8	-2,2	5,0	5,4	7,7	11
-0,7	-5,1	5,5	8,8	0,8	12
-0,1	-3,1	4,4	10,4	8,8	13
-0,5	-3,5	6,0	6,0	0,5	14
-0,1	-1,5	4,5	8,1	1,6	15
1,7	-1,5	6,4	6,5	3,7	16
-1,0	-1,8	4,9	11,5	1,2	17
1,2	0,6	6,2	5,3	1,7	18
-0,4	4,9	4,8	7,9	4,2	19
3,8	-0,3	6,4	7,8	6,9	20
3,4	.	5,4	.	.	21
1,3	-1,9	6,0	10,0	1,0	22
-1,9	-0,7	7,8	3,1	0,3	23
-0,5	-3,0	6,2	9,4	0,9	24
.	.	.	.	.	25
-2,7	-1,6	7,9	1,1	0,2	26
-8,0	-4,5	5,7	6,7	1,4	27
0,7	-1,6	5,6	8,6	1,4	28
1,0	-4,0	5,8	15,1	2,8	29
2,2	-1,7	6,2	9,8	3,4	30
-7,1	-7,1	8,5	.	.	31

Wśród obszarów naszego kraju uczestniczących we współpracy transgranicznej największymi pod względem powierzchni były polskie części euroregionów: Bałtyk (42487 km²), Bug (25122 km²) i Pomerania (20616 km²). Najwięcej ludności zamieszkiwało w polskich częściach euroregionów: Bałtyk (3630,5 tys. osób), Bug (2172,8 tys. osób) oraz Karpackiego (2097,6 tys. osób). Najmniejszymi pod względem liczby ludności były polskie części euroregionów: Silesia, Śląsk Cieszyński i Pro Europa Viadrina.

Najbardziej zurbanizowane były polskie części euroregionów Glacensis, Niemen i Pomerania. Wśród części zagranicznych, wysokim poziomem urbanizacji wyróżniają się czeskie części wszystkich euroregionów z tego pogranicza. Związane jest to z przyznawaniem statusu miasta w Republice Czeskiej relatywnie małym jednostkom osadniczym.

Spośród polskich części euroregionów najwyższy wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano w euroregionach Pomerania i Tatry. W ruchu migracyjnym ludności w zdecydowanej większości euroregionów odpływ przewyższał napływ. Najintensywniej zjawisko to wystąpiło w polskich częściach euroregionów: Pradziad, Puszcza Białowieska i Łyna-Ława.

Wskaźnik udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku 15-64 lata w polskich częściach euroregionów kształtował się w przedziale od 5,3% w Euroregionie Beskidy do 15,1% w Euroregionie Łyna-Ława.

Najwięcej turystycznych miejsc noclegowych przypadających na 100 mieszkańców znajdowało się w polskich częściach euroregionów Tatry i Pomerania.